

Nr 10

Av herr **Elmwall m. fl.**, om undantagande från den allmänna varubeskattningen av konsumtionsmjölk och andra mejeriprodukter, m. m.

(Lika lydande med motion nr 13 i Första kammaren)

När den allmänna varuskatten beslutades vid 1959 års höstriksdag, övervägdes bl. a. frågan om livsmedlens undantagande från beskattningen. Starka skäl ansågs tala för att de för uppehållet nödvändiga livsmedlen inte skulle omfattas av den allmänna varubeskattningen. Då ett undantagande bedömdes medföra vissa skattetekniska svårigheter, blev beslutet, att den allmänna varuskatten skulle omfatta även livsmedlen. De erfarenheter, som vunnits under den tid den allmänna varubeskattningen varit i kraft, motiverar emellertid en omprövning av frågan.

Vid den allmänna varuskattereformen vidtogs vissa åtgärder i syfte att mildra skatteverkningarna för främst barnfamiljer och pensionärer. Det måste emellertid konstateras, att den allmänna varuskatten dock är en hård ekonomisk belastning för de nämnda grupperna. För vissa barnfamiljer och andra grupper med låg skattekraft synes ha följt en konsumtionsminskning på livsmedelsområdet, främst i fråga om konsumtionsmjölk och andra mejeriprodukter.

Den synnerligen ogynnsamma inkomstutveckling, som under de senaste åren kännetecknat jordbruket, torde i viss mån ha sin förklaring i den allmänna varuskatten på livsmedlen. För t. ex. mejeriprodukterna, som intar en nyckelställning i jordbruksregleringen, har den allmänna varuskatten medfört ökade avsättningssvårigheter. Utvecklingen synes ge vid handen att mejeriproduktionen har en förhållandevis hög priskänslighet. Den allmänna varuskatten på de prisreglerade jordbruksprodukterna kan f. n. beräknas uppgå till cirka 500 milj. kronor, varav på mejeriprodukterna cirka 125 milj. kronor.

Enligt jordbruksavtalet bör man med alla till buds stående medel hindra, att priset på någon i prisgränssystemet ingående produkt understiger den nedre prisgränsen. Smörpriset har emellertid under långa tidsperioder legat under den nedre prisgränsen, vilket till stor del måste anses vara en följd av de avsättningssvårigheter som den allmänna varuskatten medfört i fråga om konsumtionsmjölken och smöret.

Såsom framgått av det föregående är det starka skäl som talar för avskaffande av den allmänna varuskatten på livsmedlen. För barnfamiljer och andra grupper med låg skattekraft är skatten på livsmedlen en särskilt hård belast-

ning. Vad beträffar jordbruket måste konstateras, att effektiva åtgärder är nödvändiga i syfte att garantera förverkligandet av den i sexårsavtalet ingående inkomstlikställighetsprincipen. Det framstår som motiverat och rimligt att bland dessa åtgärder intaga avveckling av den allmänna varuskatten på livsmedlen. I vilken utsträckning det härvid friställda beloppet skall inriktas på direkt ökning av producentpriserna eller sänkning av konsumentpriserna är en avvägningsfråga, som vi inte har anledning att ta ställning till i motionen. Det bör emellertid framhållas i sammanhanget, att en viss sänkning av priset på t. ex. konsumtionsmjölken kan bedömas möjliggöra en ökning i avsättningen, som måste anses önskvärd.

De invändningar som rests mot undantagande av livsmedlen från den allmänna varubeskattningen har främst avsett de skattetekniska svårigheterna. Vi bortser givetvis inte från dessa problem. Svårigheterna får emellertid inte anses oöverstigliga, när nu såsom anförts så starka skäl talar för undantagande. I exempelvis Danmark är jordbruksprodukterna i huvudsak undantagna från den allmänna omsättningsskatten. Ett sådant undantagande gällde ju också för livsmedlen vid den allmänna omsättningsskatt som vi hade i vårt land under större delen av 1940-talet.

Allmänna skatteberedningen har att för närvarande pröva bl. a. den allmänna varuskattens avvägning och utformning. Det framstår som naturligt, att frågan om livsmedlens undantagande från beskattningen överväges i nämnda sammanhang. Möjligheterna till undantagande är ju i inte oväsentlig grad beroende av beskattningens tekniska utformning. Enligt riksdagsberättelsen kommer skatteberedningens arbete att fortgå även under 1963. Det är enligt vår mening angeläget, att frågan om den allmänna varuskattens utformning behandlas så skyndsamt som möjligt och att härvid förslag utarbetas angående undantagande från beskattningen för jordbrukets prisreglerade produkter.

Ett sådant beslut bör sålunda kunna fattas inom relativt snar framtid. Såsom situationen utvecklats framstår det emellertid som angeläget, att vissa åtgärder med mera omedelbar effekt vidtas på området. En avveckling av den allmänna varuskatten på mjölk och mejeriprodukter synes oss i detta syfte snarast böra komma till stånd. En sådan reform är motiverad särskilt med hänsyn till den nyckelställning som mjölken och mejeriprodukterna har för såväl konsumenterna, främst då barnfamiljerna, som producenterna. Om de skattetekniska svårigheterna skulle visa sig svårbemästrade vid en formell avveckling av skatten, bör frågan kunna lösas genom ett restitutionsförfarande. Det belopp, som härigenom skulle friställas, kan som framhållits beräknas till cirka 125 milj. kronor. Inte heller ur statsfinansiella synpunkter bör invändningar kunna göras mot att ett sådant beslut snarast kommer till stånd.

Vi förordar, att frågan om undantagande av mjölk och andra mejeriprodukter från den allmänna varubeskattningen prövas särskilt skyndsamt och att

Kungl. Maj:t därefter framlägger förslag i detta syfte redan under innevarande års riksdag.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

1) om skyndsamt prövning och förslag till innevarande års riksdag om undantagande av konsumtionsmjölk och andra mejeriprodukter från den allmänna varubeskattningen i enlighet med vad som anförts i motionen;

2) om sådana åtgärder, att frågan om undantagande av övriga prisreglerade jordbruksprodukter från den allmänna varubeskattningen överväges skyndsamt inom allmänna skatteberedningen.

Stockholm den 15 januari 1963

Emil Elmwall

Arne Persson
i Heden

David Gomér

Harry Wahrendorff

Gustaf Svensson
i Vä

Bengt Börjesson
i Falköping

Einar Gustafsson
i Kärby

Anders Dahlgren
